

Utbildningsinspektion i Kungsmarksskolan, grundskola 6–9 och särskola 7–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Kungsmarksskolan den 5–7 oktober år 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Kungsmarksskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Kungsmarksskolan intervjuades de båda rektorerna, elever, lärare och övrig personal samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i årskurserna 6–9. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan

Kungsmarksskolan	Antal barn/elever
Grundskola	517
Särskola	11

Skolan är Munkedals kommuns största skola och ligger i centralorten, Munkedal. Kungsmarksskolan har grundskoleelever i årskurserna 6–9 och särskoleelever i årskurserna 7–9. De elever som börjar i årskurs 6 kommer från rektorsområdena Svarteborg, Bruksskolan och Munkedalsskolan. Många elever åker skolskjuts.

Skolans elever och pedagogiska personal arbetar i sju arbetslag. Ett arbetslag tillhör särskolan, ett arbetar med elever i behov av särskilt stöd och de övriga fem omfattar vardera årskurserna 6–9.

Skolan var när den togs i bruk 1995 avsedd för 350 elever. Idrottshall finns i omedelbar anslutning till skolan.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Kungsmarksskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Som helhet erbjuder skolan utbildning av god kvalitet. Eleverna utvecklar normer och värden mycket väl enligt de nationella målen, vilket exempelvis avspeglas i att kränkande behandling är mycket ovanligt på skolan. Vidare har eleverna goda förutsättningar, såväl direkt som representativt, att påverka verksamheten och utbildningen.

Undervisningen vid särskolan utgår från de förutsättningar och behov som varje enskild elev har. Personalen har utbildning och kunskap att anpassa krav och arbetssätt för att eleverna skall nå målen för utbildningen.

Skolans styrning och ledning är bra. De båda rektorerna är väl förtrogna med den dagliga verksamheten och har god pedagogisk insikt.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör följa upp elevernas kunskapsutveckling över tid samt skillnaderna mellan pojkars och flickors resultat i grundskolan.
- Skolan bör öka elevernas möjligheter till ansvar och inflytande över sin utbildning.
- Skolans arbetsplan mot mobbning bör utvecklas så att det dels utgår från det vidare begreppet kränkande behandling, dels tydliggör perspektiven elev - vuxen samt vuxen - elev.
- Skolan bör försäkra sig om att eleverna undervisas av personal med en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak bedriver.

- Skolan bör arbeta för att öka elevernas kännedom om kursplanernas mål.
- Skolan bör arbeta för att bereda plats till samtliga elever som väljer spanska som språkval.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Skolan saknar kvalitetsredovisning (1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Kunskaper

Såvitt inspektörerna kan bedöma finns det förutsättningar för eleverna vid Kungsmarksskolan att utveckla de kunskaper som målen för skolformen anger. Lärare på skolan arbetar för att medvetandegöra eleverna om kursplanernas mål och för att stärka elevernas vilja och lust att lära.

Vid en jämförelse av meritvärden och resultat för 2004 framkommer att eleverna vid Kungsmarksskolan skiljer sig marginellt i jämförelse med statistik för hela riket.

En närmare granskning av elevernas meritvärde visar dock att elever i Kungsmarksskolan haft en negativ kunskapsutveckling 2000-2004. Under perioden har eleverna i årskurs 9 sänkt sitt meritvärde från 217,5 till 202,0. Det genomsnittliga meritvärdet för år 2004 är för flickor 215,7 och för pojkar 188,2. Officiell statistik visar att resultaten har sänkts för både flickor och pojkar.

Vidare visar officiell statistik att det likaså varit en negativ utveckling av antal elever som uppnått behörighet att söka nationellt program i gymnasieskolan. År 2000 var 98,4 (92,4) procent behöriga till nationellt program och år 2004 var det 87,7 (89,6) procent. Siffrorna inom parantes anger genomsnittet för riket. Skillnaden mellan könen är marginell.

Det finns också officiella jämförelser som visar att Kungsmarksskolans elever vad avser kunskaper klarar sig väl i jämförelse med andra svenska elever. Kungsmarksskolan var en av de svenska skolor som deltog i den stora internationella jämförelsen av grundskoleelevers kunskaper som kallas PISA 2003 och som publicerades i december år 2004. Av skolan redovisade resultat framkommer att skolans medelvärde i såväl matematik som naturvetenskap och problemlösning är påtagligt bättre än medelvärdet för samtliga deltagande skolor från Sverige.

Inspektionen visar att skolan analyserar kunskapsresultaten, dels genom de statistiska uppgifterna, dels, där sådana inte finns, i arbetslagen där lärarna har systematiska genomgångar kring elevernas kunskaper i olika ämnen. Inspektionen visar dock att skolan inte analyserar kunskapsresultaten över tid eller mellan pojkar och flickor, vilket inspektörerna bedömer att skolan bör.

Inom särskolan finns det individuella studieplaner för samtliga elever där elevernas kunskaper och utveckling beskrivs. Som stöd för bedömning av elever-

nas kunskaper använder läraren och övrig personal både nationella och lokala måldokument. Inspektörerna bedömer detta arbete som mycket bra.

Normer och värden

Vid tillfället för inspektionen på Kungsmarksskolan noterar inspektörerna att det finns en god social gemenskap och ett öppet bemötande. Vidare är det ett vänligt och accepterande klimat såväl elever emellan som mellan lärare och elever. Detta är också vad samtliga intervjuade framhåller. Enligt elever, lärare och skolledning är mobbning eller annan kränkande behandling mycket ovanligt på skolan. Skolledningen framhåller att det är hög vuxentäthet på skolan och att detta säkert är betydelsefullt för elevernas förhållningssätt.

Dessutom finns det en tjejgrupp på skolan. De träffas, i ett eget rum, för att under ledning av personal från skolans resursteam få möjlighet att diskutera frågor som är både ålders- och könsrelaterade.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt läroplanen skall skolan aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar. I Kungsmarksskolan sker arbetet med normer och värden vanligen inom ramen för de olika ämnen, men också under tid för klassråd och i ett "ämne" som på skolan kallas livskunskap. Inspektörerna noterar att ämnet inte finns inom grundskolan och att motsvarande innehåll som i livskunskap ingår i grundskolans allmänna uppdrag.

Intervjuer med elever visar att de genom klassråd, elevråd och så kallade årskursråd har en väl fungerande samverkan kring såväl enskilda som skolövergripande frågor. Dessutom anordnar skolan utbildning för elevskyddsombud.

Vidare skall skolan, enligt läroplanen, eftersträva att varje elev successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning. Intervjuer och besök i verksamheten visar att tillfällen där eleverna kan välja att arbeta med sådant som de själva vill fördjupa sig i eller sådant som de behöver förbättra varierar mellan lärare och ämne. Inspektörerna bedömer därför att skolan bättre och mer systematiskt bör arbeta med innebörden av elevernas ansvar och inflytande så att eleverna får mer inflytande över sitt lärande och över undervisningen oberoende av lärare och ämne.

I Kungsmarksskolans arbetsplan mot mobbning finns det tydliga rutiner som berättar hur skolan arbetar både förebyggande och när någon utsätts för kränkande behandling. I det förebyggande arbetet ingår också en arbetsgrupp som består av elevombud och personal. Arbetsgruppens gemensamma utgångspunkt utvecklas, enligt planen, via diskussioner i gruppen, studiebesök och utbildning.

Inspektörerna bedömer dock att det finns utrymme att utveckla planen att omfatta det vidare begreppet kränkande behandling samt att också tydliggöra perspektiven elev - vuxen samt vuxen - elev.

Individanpassning och stöd

Kungsmarksskolan har rutiner för att tidigt upptäcka och arbeta med elever i behov av särskilda stödinsatser. En viktig del i detta arbete är resursgruppen som arbetar både handledande i arbetslagen och med elever som under delar av sin skoldag får sin undervisning enskilt eller i en av skolans två grupper för särskilda stödinsatser. Resursgruppen utgörs av fjorton personer, varav en är specialpedagog och tre är lärare. De övriga tio är så kallade assistenter, dvs. personal utan lärarutbildning. En annan viktig del i detta arbete är arbetslagen som fördelar lärarresurser med utgångspunkt i verksamhetens behov. Exempelvis har ett antal lärare delar av sin tjänst avsatt för undervisning med elever i behov av särskilt stöd. I matematik och engelska finns det fler lärare än antal klasser, vilket ger möjligheter till en mer flexibel organisation för att möta elevernas behov.

Skolans uttalade mål är att få de elever som undervisas enskilt eller i någon av skolans grupper tillbaka till sin ordinarie undervisning.

Vid tillfället för inspektionen undervisades elever i de båda grupperna för särskilda stödinsatser enbart av personal utan lärarutbildning. Inspektörerna vill i sammanhanget framhålla vikten av att elever i behov av särskilt stöd undervisas av personal med en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak bedriver. Inspektörerna utgår från att detta skyndsamt rättas till.

Skolan har också ett samarbete med Kunskapens hus, som ligger på promenadavstånd från Kungsmarksskolan. Samarbetet gäller ett fåtal elever som i årskurs 9 enligt skolan, eleverna och deras vårdnadshavare är betjänta av att byta miljö för att få godkänt betyg i ämnena matematik, svenska eller engelska. I Kunskapens hus finns bl.a. det individuella programmet (IV). Ett program som först och främst skall förbereda eleven för studier på ett nationellt program som eleven kan söka med lägst betyget godkänd i ämnena matematik, svenska och engelska. Enligt rektorn har skolan fattat beslut om såväl anpassad studiegång som placering i särskild undervisningsgrupp för dessa elever. Såväl intervjuer som besök vid individuella programmet visar att grundskoleelevernas utbildningsbehov tillgodoses på ett bra sätt.

Inom särskolan finns det individuella studieplaner, vilket innebär att det för samtliga elever finns individanpassade mål i varje ämne. Besök i verksamheten visar att eleverna ges goda möjligheter i sin kunskapsutveckling och att de har lust att lära. Inspektörerna bedömer detta arbete som mycket bra.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

I samtliga ämnen har personalen bearbetat de nationella kursplanerna. De finns även på skolans hemsida, vilket elever känner till. Vidare har skolan påbörjat ett systematiskt arbete för att tydliggöra elevens kunskapsutveckling i relation till mål att uppnå för varje ämne och årskurs. Informationen används vid utvecklingssamtalen. Inspektörerna bedömer detta arbete som bra.

I intervjuer och verksamhetsbesök framkommer dock skillnader i elevers kunskap om kursplaners mål beroende på ämne och lärare. Om elever inte har vetenskap om kursplaners mål vet de inte heller vad de kan ha inflytande över eller

om de blir rättvist bedömda. Inspektörerna bedömer därför att skolan bättre systematiskt bör arbeta för att öka elevernas kännedom om kursplanernas mål oberoende av ämne och lärare.

Skolan arbetar förutom med arbetslagsdiskussioner även med ämneslag där diskussioner om bland annat kursplaner, kunskapsbedömningar och undervisningssätt förs. Vidare visar intervjuer med lärare och skolledning att det finns rutiner för att säkerställa en likvärdig och rättvis betygssättning. Inspektörerna vill särskilt framhålla att skolans lärare i matematik och moderna språk har ett samarbete med gymnasieskolan i Uddevalla för att bland annat följa upp hur det går för elever från Kungmarksskolan i dessa ämnen när de kommer till gymnasieskolan. Däremot finns det inget systematiserat samarbete vad avser betygssättning med kommunens andra skola med årskurserna 6–9, dvs. Hedekas skola, vilket inspektörerna ställer sig frågande till.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Kungmarksskolan har en verksamhetsplan för 2005. Planen innehåller förutom en beskrivning av verksamheten också kort- och långsiktiga mål. Vidare finns det en plan för verksamheten i skolan som kallas för VUM (Verksamhetsutveckling i Munkedals kommun) som innehåller såväl mål som strategi och metod att mäta måluppfyllelse för olika delar i verksamheten. Motsvarande plan finns i samtliga av kommunens skolor. Planerna innehåller ingen tydlig koppling mellan nationella mål för utbildningen, resultat och måluppfyllelse.

Skolan har inte upprättat en skriftlig kvalitetsredovisning i enlighet med författningarnas krav. Det är därmed svårt att se att mål- och resultatstyrningen fungerar fullt ut. Insynen i skolans verksamhet och utomstående möjligheter att bedöma skolans kvalitet försvåras när kvalitetsredovisning saknas.

Dokument och intervjuer visar att det framförallt är i arbets- och ämneslagen som verksamheten utvärderas och att det är där som förbättringsarbetet planeras, vilket inspektörerna anser är bra. Inspektörerna vill dock i sammanhanget framhålla vikten av att arbetslagens arbete skall ske med utgångspunkt i och vara en del av skolans skriftliga kvalitetsredovisning.

Skolledning och intern kommunikation

Skolan har två rektorer, en för de klasser som betecknas a-c och en för klasserna d-e.

Rektorerna har täta kontakter och en planering som medvetet syftar till att hålla samman verksamheterna. Ledningen av pedagogiskt utvecklingsarbete och övrigt kvalitetsarbete styrs av rektorerna men arbetslagen tar det faktiska ansvaret för att det kommer till stånd. Rektorernas ledning av det pedagogiska arbetet utövas bl.a. genom att de regelbundet deltar i arbetslagens interna planeringsmöten samt vid de gemensamma studiedagarna.

Inspektörerna bedömer att rektorerna är väl förtrodda med verksamheten och att de har stort förtroende hos elever och personal.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång till en likvärdig utbildning

Enligt grundskoleförordningen skall som språkval erbjudas minst två av språken franska, spanska och tyska. I Kungsmarksskolan erbjuds samtliga de tre nämnda språken. Intervjuer visar dock att enbart 25 av de 40 som valt spanska inför innevarande läsår har fått sitt språkval. De övriga 15 eleverna har hänvisats till sitt andra val i språk. Enligt rektorn finns det enbart en klass i spanska för varje årskurs med anledning av svårigheter att finna behöriga lärare. Inspektörerna vill betona vikten av att skolan i god tid planerar och samordnar verksamheten för att kunna möta intresset från eleverna, så att alla får sitt förstahandsval tillgodosett. Skolan bör arbeta för att bereda plats till samtliga elever som väljer spanska som språkval eftersom skolan erbjuder eleverna detta språkval.

Modersmålsundervisning erbjuds på Kungsmarksskolan i samband med att eleven börjar på skolan. Med hänvisning till den för kommunen övergripande rapporten vill inspektörerna dock framhålla vikten av att undersöka önskemål om modersmål i kommunen och inte enbart på den enskilda skolan. En kommun är skyldig att anordna sådan undervisning om minst fem elever önskar undervisning i språket. Inspektörerna vill också framhålla vikten av att en elev skall få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Beslut gällande mottagning/utskrivning av elev vid särskolan fattas, på delegation, av en av skolans rektorer.

Personalresurserna

Skolan har innevarande läsår totalt 60 medarbetare, varav 42 är lärare med ansvar för undervisning. Av dessa har flertalet lärarutbildning och ämnesfördjupning i de ämnen de undervisar i.

Pedagogiskt material och utrustning

Läromedelskvaliteten är god enligt inspektörernas iakttagelser och intervjuer med lärare och elever. Inspektörerna bedömer att eleverna ges goda förutsättningar att nå de nationella målen för utbildningen.

Datum

Ort

2006-02-21

Göteborg

Thomas Nilsson

Anna Wide